

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Brabant

Notitie:

Bescherm Brabantse karakteristieke historische zandpaden

November 2016

Samenvatting

Het voorstel is om in de omgevingsvisie en de Verordening ruimte 2014 (Vr) een bepaling op te nemen die aantasting van zandpaden die bijvoorbeeld zijn opgenomen in de [Cultuurhistorische Waardenkaart \(CHW\)](#) verbiedt.

Deze bepaling kan toegevoegd worden in de vorm van een extra artikel in de Vr. Hierdoor kunnen karakteristieke zandpaden in Brabant beter beschermd worden. De landschappelijke, recreatieve, cultuurhistorische en ecologische provinciale belangen, die met de paden gemoeid zijn, worden daarmee beter beschermd. Ook is het in het belang van de verkeersveiligheid van met name recreanten om de verharding van cultuurhistorische paden te verbieden.

Aanleiding

Er verdwijnen steeds meer karakteristieke zandpaden in Brabant.¹ Zandpaden die zich (deels) op de CHW van de Provincie bevinden. In de opname in de CHW zijn de provinciale belangen weliswaar vervat, bescherming van de cultuurhistorische status van de wegen en paden is hiermee niet geboden.

De meeste zandpaden zijn in eigendom van gemeente of particulieren. Ruimtelijke plannen van met name gemeenten kunnen de zandpaden in hun cultuurhistorische status aantasten, bijvoorbeeld in het geval van verharding van de paden. Om de provinciale belangen die hiermee in het geding zijn te beschermen, kan de provincie een beroep doen op de Vr. Momenteel is de bescherming van de zandpaden echter nog niet in de Vr vastgelegd.

De provincie heeft zich enkele keren uitgesproken voor het behoud van de karakteristieke zandpaden. Tegen de door de gemeente Hilvarenbeek opgestelde omgevingsvergunning met als doel het verharden van het zandpad in natuurgebied de Roovert, heeft de provincie een zienswijze ingediend. De aanleiding hiertoe is dat verharding strijdig is met landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische provinciale belangen.

Het voorstel: Aanpassing Verordening ruimte 2014

Om de cultuurhistorische status van de Brabantse zandpaden structureel te beschermen, maar ook ten behoeve van de ecologische, recreatieve en landschappelijk provinciale belangen die ermee gemoeid zijn, ligt het voor de hand om hiertoe een uitwerking in de omgevingsvisie en de Vr op te nemen. Dit zou kunnen in de vorm van een artikel in de Verordening ruimte dat aantasting verbiedt van zandpaden die bijvoorbeeld zijn opgenomen in de CHW.

¹ Zie bijvoorbeeld 'Help! Het zandpad wordt geasfalteerd' in Trouw, 19 oktober 2016

Het is daarbij wel van belang dat duidelijk is wat er wordt verstaan onder ‘aantasting’. In [beantwoording van schriftelijke vragen](#) van de fracties van GroenLinks en de Partij voor de Dieren geeft Gedeputeerde Staten aan dat bij het aanbrengen van een aangewalste granulaatlaag geen sprake zou zijn van verharding en/of aantasting. Een granulaatlaag vormt echter wel een ecologische barrière voor bepaalde flora- en faunasoorten. Hoewel de landschappelijke en cultuurhistorische provinciale belangen hiermee wellicht niet direct in het geding komen, is dat voor de ecologische belangen wel het geval.

Om geen provinciale belangen buiten te sluiten, ligt het voor de hand om verandering van de historische staat van de zandpaden als ‘aantasting’ aan te merken. Enkel werkzaamheden waarmee de paden worden herstelt – zoals het dichten van kuilen – zouden toegestaan kunnen worden.

Argumenten

Redenen voor aanpassing van de Vr in de vorm van een extra artikel hebben betrekking op aspecten van de cultuurhistorie, extensieve recreatie, het landschap, de ecologie/natuur en verkeersveiligheid.

Cultuurhistorisch

De zogeheten Van Gogh-paden in de gemeente Zundert zijn een goed voorbeeld van zandpaden met een hoge cultuurhistorische waarde. Deze waarde wordt minder zodra zulke paden worden aangetast.

Landschappelijk

Los van de cultuurhistorische waarde zijn zandpaden ook tekenend voor het landschap waar ze doorheen lopen. Ook vanuit dit oogpunt is het zinvol om de staat van de paden te beschermen.

Verkeersveiligheid

Veel zandpaden worden gebruikt voor extensieve recreatie. Door een zandpad te verharden is een hogere verkeersintensiteit met hogere snelheden te verwachten. Hierbij moet erkend worden dat een verhard wegdek uitnodigt tot harder rijden en dat een lage snelheidslimiet dat in de praktijk niet zal voorkomen vanwege het uitblijven van handhaving. Doordat zandpaden veelal in natuurrijke omgevingen liggen, levert dit extra gevaar op voor wandelaars en andere recreanten.

Ecologisch

Met de verharding van zandpaden wordt een ecologische barrière opgeworpen waardoor ecologische provinciale belangen worden geschaad in het kader van de ontsnippering van de natuur. Ook heeft het zand van zandpaden verschillende functies voor een aantal diersoorten, zoals patrijzen die een bad nemen in het zand en graafbijen die er hun eitjes in leggen.

Met de hierboven beschreven hogere verkeersintensiteit is er ook meer uitstoot in de natuur te verwachten. Daarnaast kan het verharden of anderszins aantasten van zandpaden negatieve gevolgen hebben voor de mogelijkheid van flora en fauna om de betreffende weg te passeren. De hogere snelheid waarmee over de verharde wegen gereden wordt, verhoogt ook de kans op aanrijdingen met dieren.

Financieel kader

Een verwijzing in de omgevingsvisie of een toevoeging in de Vr heeft geen directe financiële gevolgen.

Europese en internationale zaken

Geen.